

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken en brieven voor de Redactie gelieve men tot nadere aankondiging te adresseren aan de Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre te Goes.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36090.

Abonnement: f 250 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 750 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Na den maaltijd. (Ruth 2: 14-16.) — Kerkelijk Leven: Is de N. S. B. Christelijk? XIV. Het Lectoraat te Kampen. „Eenige Gezangen en Liturgische Formulieren." De Logos asarkos „roeft" den vader van den Logos ensarkos. — Uit de Historie: Het eeuwfeest der Afscheiding. VI. — Perschoouw. — Boekbespreking. — Kerkenieuws.

UIT DE SCHRIFT

Na den maaltijd.

Zoo zat zij neder aan de zijde van de maaiers, en Boaz langde haar geroost koren, en zij at en werd verzadigd, en hield over. Als zij nu opstond om te lezen, zoo gebod Boaz zijn jongens, zeggende: Laat allengskens van de handvullen wat vallen, dat zij het opleze. Ruth 2: 14-16.

Het was voor Ruth wel aangenaam geweest aan den disch van Boaz. Zij kon daar rusten van het vermoeiende werk; vriendelijk had de gastheer zelf haar de spijze gereikt, en zij was uit zijn hand verzadigd geworden. Maar daarna had Boaz het teken gegeven, dat maaltijd en rust voorbij waren; de arbeid wachtte weer, en ook Ruth stond op om opnieuw te gaan aren-lezen.

Eigenlijk zouden we het anders verwacht hebben.

Boaz had Ruth met onderscheiding behandeld. Hij wist ook, dat zij, als Naomi's schoondochter, nog een verarmd familielid van hem was. Wat lag er nu meer voor de hand, dan dat hij, de rijke landheer, haar na den maaltijd met voldoende voorraad naar huis gezonden had, ja, haar gezegd, dat hij ook verder wel voor den nooddrift der twee vrouwen zorgen zou?

Waarom laat hij Ruth dan nog tot aan den avond in gebukte houding op den akker werken, en zelf het brood bijeenzoeken?

Ongetwijfeld is dit van Boaz' kant een blijk zijner fijngevoeligheid; hij zou Ruth door een geschenk kunnen kwetsen; en daarom eert hij haar, door haar de voldoening te geven, dat zij zelf voor zich en Naomi 't brood mag bijeenbrengen. En van 's Heeren zijde ligt daarin de bedoeling, den ernst te beproeven van Ruths voornemen om te blijven bij Israël en Israël's God. Ruth had immers alle armoede kunnen voorkomen door naar Moab terug te keeren. En nu moest de oprechtheid van haar aansluiting aan Gods volk blijken uit haar volharding in den weg des Heeren, ook al bracht die weg strijd en zelfvernederig mede, en al moest zij haar nooddrift vinden door als een arme zich te bukken naar de gevallen aren. Ruth zelf zou daardoor ook geoefend worden in de trouw van haar keuze, en voor zichzelf de bevestiging ontvangen, dat zij niet om aardsch gewin, maar door hooger beginsel geleid, gezegd had: — uw volk is mijn volk, en uw God mijn God.

Daarom moet zij ook na den liefelijken maaltijd weer opstaan tot arbeid.

Wel zorgt Boaz op kiesche wijze, dat zij méér ontvangt dan anders het geval zou zijn. Men moet „allengskens" voor haar wat halmen laten vallen; — geleidelijk en onbemerkt, zoodat Ruth niet inziet, dat het met opzet geschiedt. Doch het wordt haar niet in den schoot geworpen; zij moet arbeiden, en naar elke are opnieuw zich bukken.

Wij mogen hier een vergelijking treffen met Gods doorgaande wijze van handelen in het geestelijk leven.

Wanneer wij van de liefelikheden des Heeren hebben genoten, en de weldaden van Christus met hartelijke verheuging hebben mogen aannemen, — dan moeten we niet meenen nu voortaan van strijd en zorg ontslagen te zijn. Er is arbeid ook na den maaltijd. De groote Boaz laat de Zijnen weer aan het werk gaan. Hij ontvangt hen wel aan de tafel der genade, en geeft hun van Zijne

weldaden te eten en te drinken, maar dan gaat de arbeid weer door. De maaltijd is juist om nieuwe kracht te verkrijgen voor de levenstaak. Hierbeneden ligt de Sabbath nog tusschen twee weken van arbeid in; eerst daarboven is de rust bestendig.

De Christen weet wel, als hij in de gemeenschap met zijn Heiland verkeerd heeft, en uit diens hand heeft mogen eten en drinken, — hoe hij dan soms met vreeze weer tot het leven ingaat. Hij zou wel aan den maaltijd willen blijven. Maar de Meester zendt hem den strijd en den arbeid weer in. En dat doet Hij, evenals bij Ruth, om ons te oefenen in onze blijvende keuze, om onze gehoorzaamheid, onzen ootmoed, en onze volharding in den dienst des Heeren te doen groeien. In dat leven van strijd en heiligmaking, in dat werken op den akker van Christus, moet nog méér dan aan den maaltijd uitkomen, dat een nieuw en heilig beginsel ons drijft, en we oprecht begeeren Christus toe te behooren.

Men zij daarom niet verdrietig als de levendige indrukken wat gaan wijken, en het aangename van 's Heeren nabijheid weer vermindert; als we opnieuw ons bukken moeten om moeizaam enkele aren te lezen, inplaats van vrij en rijk de blijken van Gods gunst uit Zijn hand te ontvangen. Men zij daarover niet verdrietig. Want dat is de gezonde gang van het geestelijk leven. Hier op aarde is de afwisseling, — de arbeid na den maaltijd. Maar die afwisseling is goed. Zij sterkt het heilig beginsel en oefent het leven des geloofs.

En in dezen weg van gehoorzaamheid zullen we ondervinden, dat er in dat gewone, vaak grauwe leven, — op dien akker, die zoo kaal lijkt in tegenstelling met de gevulde tafel, — veel meer valt op te lezen dan we gedacht hadden. Zoo we opmerkzaam zijn, vergaderen we toch „allengskens" heel wat in onzen schoot. Boaz blijft op den akker, al zitten wij niet meer aan zijn tafel. Zijn oog gaat toch over de zijnen. En Hij zorgt, dat er overal korenaren voor hen liggen. De menschen weten van onzen strijd en onze zorg weinig; maar de Heere vergeet Zijne bukkende arbeiders niet. Is het onze begeerte om op den akker van ons leven, in ons gezin, in ons beroep, in de eenzaamheid, op het ziekbed, in den rouw, — den wil des Heeren te volbrengen, en de roeping te volgen die van boven is? Dan ziet Christus ons wel. En dan zullen wij niet omkomen.

U. v. A.

KERKELUK LEVEN

Is de N.S.B. Christelijk? (XIV.)

Onchristelijk humanisme.

Men herinnert het zich: duizenden voor hun radioloestel; de begrafenis van Von Hindenburg. Nationaal-socialistische ensceenering.

Eerst de stem van den dominee, een getrouwe. D.w.z. een den Führer getrouwe. Duitsche liturgie. Genade, en gebed zijn de thema's der rede. Het slot: Onze Vader, die in de hemelen zijt. De zegen, zooals in de kerk gebruikelijk is. Een vaste burcht is onze God.

Een minuut stilte.

Dan de Führer zelf, Adolf Hitler.

Ook hij voert zijn rede tot haar einde: doode veldheer, vaar in het WALHALLA!

Ja, dat was het germaansche heidendom, vlak na het Lutherlied, en het Onze Vader, en den christelijken zegen.

En dan moet men, gelijk ik, groote aanplakbil-jetten gezien hebben, verzekering doende, dat Hitler een christelijke politiek voeren wil; of de miserebele weeigheden lezen, die zelfs in Duitschland kerkelijk protest hebben uitgelokt, als men verhaalt, hoe den eenen keer de Führer een bijbel, den anderen keer een roomschen catechismus uit

den zak haalt, als een oud vrouwtje den grooten man vraagt, waar hij toch de kracht uit put, om zoo groote dingen te doen?

Dit Walhalla-heidendom móést hier naar voren komen, in het oogenblik, toen de diplomaat schuiling. Want de nationaal-socialistische keur-looze, wijl van Gods wet vervreemde ras- en traditie-verheerlijking importeert het in het land der reformatie.

Dat syncretisme is het nu, dat ons ook in de N. S. B. tegenstaat.

We hoorden reeds de verzekering van het identiek zijn der N. S. B.-ethiek met de christelijke.

Maar, als we nu even terugzien, en, samenvattend wat reeds behandeld werd, verder lezen, dan stuiten we op de brutaalste uitingen van onvervalscht humanisme en heidendom.

„Door het denken is de mensch bestemd om zijn dierlijkheid tot menscheijkheid op te heffen" (III, 10.).

„Redelijk handelen is hetzelfde als zedelijk handelen" (ib.).

Men moet „zich" (denk hier aan het woordje „zich" in de continuïteitsgedachte) ontwikkelen tot geestelijk leven" (God, de wedergeboorte, is weg).

„Geestelijk leeft de mensch eerst in zijn waarheid" (zijn waarheid!) (ib.).

Godsdienst onderdeel van cultuurleven.

„De mensch moet willen zichzelf te zijn"; „de mensch, die wil, is de waarlijk vrije mensch".

Een wils verheerlijking treedt hier op, die de vrijheid niet kent als gebondenheid, naar het Woord, aan de wet van God.

En een valse filosofie der „vrijheid" geeft haar spreken: „vrij is hij, die zich (!) bestemt tot het verwerkelijken van eigen bestemming". „Vrij is men, als men eigen wezen (!), begrepen als het wezen en de algemeene bestemming der menscheid, wil verwerkelijken, d.i., als de individueele wil zijn eigen algemeenheid wil".

Ja wel; maar hier komt de idee-filosofie, met haar hypothese van den „algemeenen wil", tot haar hoogmoedigste consequenties.

Hier is een totaal ander klimaat, dan waarin men hooren kan naar de stem, die spreekt: indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, dan zult gij waarlijk vrij zijn. Hier hoort ge wéér de tegenwerping: wij zijn vrij, wij hebben nooit iemand gediend, hoe zegt gij dan: gij zult vrij zijn? (Joh. 8).

Terecht spreekt Prof. Anema hier van een balanceren tusschen een onpersoonlijke wet en wetteloze persoonlijkheid. „De ware vrije wil", zoo lezen we verder in de N. S. B.-literatuur, „is de wil, die de eenheid is van den bijzonderen en den algemeenen wil". Maar die algemeene wil, zelf product van de hegeliaansche modulatie der idee-filosofie, is een pure fictie; hij is de werkhypothese, waarmee elke tyran-dictator zijn eigen persoonlijkke en clubs-ideeën aan anderen opleggen komt, onder beroep op hun algemeen karakter, dat het ringeloozen der massa door de heidensche of seclarische élite moet helpen aandienen als haar vrijmaking.

En van hieruit wordt nu ook het staatsbegrip duidelijk.

Maar daarover spreken we liever den volgenden keer.

K. S.

Naschrift. Hoewel de copie verleden week vroeger gepost is, dan anders, kwam ze veel later aan. Vandaar, dat verleden week het vervolgartikel ontbrak.

Het Lectoraat te Kampen.

Prof. Grosheide schrijft in N. H. Kbl. in verband met de Theologische School:

Gaan we de Notulen van de Curatorenvergaderingen op den voet na, dan treft ons eerst het afschaffen van het Lectoraat. Wel zal Dr J. J. Esser, die gedurende vele jaren dit lectoraat met eere heeft vervuld, in functie blijven tot 1935, wanneer hij, zoo de Heere wil, den zeventigjarigen leeftijd zal bereiken, maar daarna zal geen nieuwe lector worden benoemd.